

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 3889661
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Haziran 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (84 Adet, 146 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN OYA ERSOY'UN
TBMM 7/63700 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Erzincan'ın İliç İlçesine bağlı Çöpler Köyü'ndeki Çöpler Altın Madeni 2010'dan beri Anagold bünyesindeki Alacer Gold ve Çalık Holding tarafından faaliyetlerine devam etmektedir. Yöre halkının doğayı zehirleyen bu maden işletmesine karşı açtıkları sayısız dava ve protestolara karşın faaliyeti bir türlü durdurulmayan işletme, Fırat Havzası üzerinde, Fırat Nehri'nin 300 metre dibinde kurulu siyanürlü atık havuzları ve yüzlerce metre derinliğinde maden çukurları ile doğa ve yaşamı tehdit etmeye devam etmektedir. Siyanürlü atık havuzunun ortadan kaldırılması gerekirken, %20'si Çalık Holding'e ait şirket maden sahası ve atık havuzlarında üç kat kapasite artışı yapmak için bakanlıktan ÇED olumlu raporu almıştır. Doğa savunucuları, ekolojistlerin ve yöre halkının en büyük endişesi kapasite artışı gerçekleşirse; 66 milyon ton kapasiteli, 1280 metre derinlik, 640 futbol sahası büyüklüğünde atık havuzu kapasitesine ulaşılacak, 122 bin ton sülfürik asit, 11 bin ton siyanür kullanılacak ve siyanür havuzlarında biriken asit ve siyanürlü su evaporatörler ile püskürtülerek havaya karışacaktır.

TMMOB tarafından Çöpler Altın Madeninin kapasite artırımına karşı dava açmış ve biran evvel işletmenin faaliyetinin durdurulmasını talep etmiştir. Çevreciler ve bilim insanları geri dönüşü olmayan bir felaketle karşı karşıya olduğumuzu dile getirdiği ve hatta ikinci Çernobil olarak nitelendirdikleri bu durumun sonlandırılması amacı ile 13 Nisan tarihinde Erzincan İliç'te açıklama yaparak bakanlığa gerekli tedbirlerin alınması çağrısında bulunmuştur.

Bu bağlamda;

1-Erzincan İliç'te 197 futbol sahası büyüklüğündeki siyanür ve sülfürik asitli atık havuzunun kapatılarak, kapasite artışını ve maden şirketinin doğada yarattığı ekoyıkımın durdurulması için bakanlığın bir talimatı olacak mıdır?

2-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, Anagold Madencilik ve Çalık Holding'in ortağı olduğu Çöpler Altın Madeni'nin kapasite artırımına, 'Çevresel Etki Değerlendirme' (ÇED) olumlu kararı nasıl verilmiştir?

3-Fırat Nehri'ne 300 metreden sülfürik asitli ve siyanürlü su püskürten maden işletmesine verilen, ÇED olumlu karar iptal edilecek midir? Bakanlık olarak kimyasal maddeler ile çalışma yürütülen bir tesise ÇED olumlu karar nasıl verilmiştir?

4-Erzincan İliç'de püskürtme cihazlarıyla Siyanür, Sülfürik asit ve diğer 40 çeşit kanserojen kimyasal atmosfere veren işletme hakkında herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır? Şirket hakkında soruşturma başlatılmış mıdır?

5-Halkın yaşam ve geçim alanlarına, su kaynaklarına, tarım arazilerine, doğaya ve canlılara zarar vermeye devam eden bu faaliyet neden hala yasaklanmamaktadır?

CEVAP

1-İlgili tesise, söz konusu maden atık barajında biriken suyun tesiste geri dönüşümlü olarak kullanılması suretiyle barajdaki atıksu miktarının azaltılması, söz konusu evaporatörlerin kullanımı halinde Bakanlığımıza başvuru yapılması gerektiği ve sistemin çevre ve insan sağlığına olası etkilerinin ortaya konulması ve Bakanlığımız uygun görüşü alınması gerektiği bildirilmiştir.

2-Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED): Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları ifade etmektedir.

Komisyon: Proje için verilecek Özel Formatın kapsamını belirlemek ve hazırlanan ÇED Raporunu inceleyip değerlendirmek üzere Bakanlık tarafından kurulan Komisyonu, İfade etmektedir.

Söz konusu proje için;

- 16.12.2019 tarihinde Bakanlığımıza başvurusu yapılmış,
- 23.01.2020 tarihinde Erzincan İlinde Halkın Katılımı Toplantısı yapılmış,
- 06.10.2020 tarihinde ÇED Raporu sunulmuş,
- 10/11/2020 tarihinde İDK toplantısı yapılmış ve komisyon üyeleri tarafından verilen uygun görüşler doğrultusunda rapora son şekli verilerek, 07.10.2021 tarih ve 1917939 sayılı yazımız ile ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

ÇED Raporunu inceleyen komisyonda;

Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü) ,Kültür Ve Turizm Bakanlığın (Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü) Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığın (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü) Tarım Ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) Tarım Ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) Tarım Ve Orman Bakanlığı (Meteoroloji Genel Müdürlüğü)Tarım Ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü) Tarım Ve Orman Bakanlığı (Su Yönetimi Genel Müdürlüğü) Ulaştırma Ve Altyapı Bakanlığı (Karayolları Genel Müdürlüğü) Ulaştırma Ve Altyapı Bakanlığı (TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü) Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Sıfır Atık ve Atık İşleme Dairesi Başkanlığı) Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı) Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı)Erzincan Belediye Başkanlığı Erzincan Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü) Erzincan Valiliği (İl Özel İdaresi) Erzincan Valiliği (İl Sağlık Müdürlüğü) Erzincan Valiliği(İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü) Erzurum Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu müdürlüğü, Erzincan Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) kurumları yer almakta olup, adı geçen proje hakkında Bakanlığımız ve komisyon üyeleri tarafından yapılan incelemeler sonrasında nihai karar verilmiştir.

3-ÇED Olumlu kararının iptali ancak yargı kararı ile mümkündür.

Bakanlığımız tarafından verilen ÇED Olumlu Kararına konu projenin değerlendirilmesi, daha önce de belirtildiği üzere komisyon marifetiyle inceleme ve değerlendirme yapılarak karar alınan bir süreçtir. Bu süreçte bahse konu hususlarla ilgi Nihai karara ilişkin ÇED Raporunda gerekli inceleme ve değerlendirmeler yapılarak gerekli önlemler alınmaktadır.

Söz konusu projede Erzincan İl Sağlık Müdürlüğü komisyon üyesi olup, olumlu görüşlerini bildirmişlerdir.

Bununla birlikte ÇED Kararı verilmesi akabinde tesiste gerek İl Müdürlüğümüz gerekse Bakanlığımızın ilgili birimleri tarafından denetimler yapılmakta ve ÇED Kararı'na aykırı çalışıldığının tespiti halinde idari işlem yapılmaktadır.

4-5-Bakanlığımız Merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında idari yaptırımlar uygulanmaktadır. Ayrıca Çevre Kanunu'nun 15. Maddesine göre de faaliyet durdurma cezaları verilebilmektedir.

Bu kapsamda Bakanlığımız E-Denetim sistemi üzerinde yapılan incelemede 01.01.2021-10.05.2022 tarihleri arasında Erzincan İlinde Anagold Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'ne 13 denetim yapılmış olup, 17.03.2022 tarihli denetimde 131.516 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Bakanlığımız merkez denetim ekibi tarafından 10.03.2022 tarihinde yapılan denetimde, atık barajından alınan numunelerin analizi sonucunda Toplam Siyanür Ölçümleri dedeksiyon limitinin altında çıkmıştır. Yani atık barajında siyanür tespit edilmemiştir. Ayrıca 7 aydır çalıştırılmayan evaporasyon ünitelerinin gerekli modelleme çalışmaları yapıp Bakanlığımızdan gerekli izinler alınmadan çalıştırılmaması kararı alınmış ve söz konusu üniteler sahadan kaldırılmıştır.